

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Fotók kiadványban és naptárban történt jogosulatlan felhasználása esetén megállapítható jogdíj

Ügyszám: SZJSZT-04/11.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság megkeresése

A Megkereső által feltett kérdések:

1. A nem vitásan külön felhasználási engedély nélkül felhasznált 53 darab kép vonatkozásában mennyi a felperes alapos igénye a Szerzői Jogi Törvény 16. § (1) és (4) bekezdése alapján.
2. Válaszoljanak mindarra, amit a bíróság kérdésként nem tett fel, ugyanakkor a per elbírálása szempontjából lényeges, a végleges döntést befolyásoló információ.

Az eljáró Tanács szakvéleménye:

Ad 1.)

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban Szjt.) vagyoni jogok általános szabályairól szóló III. fejezetében találhatóak a megkeresésben hivatkozott jogszabályhelyek, amely a szerző vagyoni jogait határozza meg:

„16. § (1) A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.

[...]

(4) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek - eltérő megállapodás hiányában - a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. A díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le. Ha a törvény a felhasználási szerződés érvényességét megszabott alakhoz köti, a díjazásról való lemondás is csak a megszabott alakban érvényes.”

A Szjt. 16. § (6) bekezdése értelmében jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a felhasználó jogosultságának határait túllépve használja fel a művet.

Az Szjt. 17. § a mű felhasználásának minősíti többek között a többszörözést (Szjt. 18-19. §) és a terjesztést (23. §) is.

A szerzői jogdíj mértékét főszabály szerint a felek szabadon határozzák meg, azonban a jogosulatlan felhasználást követően a felhasználási díj mértékének utólagos meghatározásánál kiindulási alap lehetne a felhasználásból származó bevétel nagysága is.

A periratokból egyértelműen kiderül, hogy az alperes által 1500 példányban megjelentetett, a község lakosainak karácsonyi ajándékként szánt „Útközben” kiadvány ingyenesen került

terjesztésre, valamint a 150 darab reprezentációs célokra felhasznált 2009. évi „BUÉK” naptárból sem származott az alperesnek bevétele.

A felperes és az alperes írásban felhasználási szerződést nem kötött, kizárólag a felperes által kiállított számlákon feltüntetett megnevezésből lehet következtetni arra, hogy a felperes az alperes által megrendelt fotókat milyen felhasználási céllal készítette el.

A periratok között megtalálható SZJSZT-26/2006. számú szakvélemény is rögzíti a Szjt. 16. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezéssel kapcsolatosan, hogy „*a szabály nem eredményezheti bevétel elmaradása esetén a szerző díjának elmaradását, a szerző erre irányuló kifejezett nyilatkozatának hiányában.*”

A jogosulatlan felhasználás esetén megállapítható jogdíj meghatározásánál a HUNGART Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társasága Egyesület (továbbiakban, mint HUNGART) – a már egyszer nyilvánosságra hozott képző-, ipar- és fotóművészeti alkotások bármely további felhasználására vonatkozó – Díjközleménye szolgálhat kiindulási alapként.

Az „Útközben” elnevezésű kiadvány 2. oldalán található bevezető dátuma szerint a bevezető szöveg 2008 novemberében készült és az alperes 2010. április 22. napján kelt beadványában is 2008 novemberét jelöli meg a kiadvány megjelenési dátumának.

Az „Útközben” elnevezésű kiadvány a községben végzett munkákat mutatja be, amely az önkormányzat tevékenységéről összeállított brossúrának tekinthető.

Az eljáró tanács összesen 43 darab, a felperes alkotásaként megjelölt képet számolt össze az 5. számú mellékletként csatolt brossúrában. Az „Útközben” elnevezésű kiadvány megjelenési dátumára tekintettel a 2008. évben hatályos HUNGART Díjközlemény (megjelent: Magyar Közlöny 2008. március 11-ei számában) „Reklámbrossúra, levelezőlap, reklámprospektus, reklámeszközök, reklámnaptár” –ra vonatkozó rendelkezések alapján az 1500 darabszámban megjelent kiadvány 2. oldalán látható 1 darab fényképfelvétel $\frac{1}{2}$ oldalnagyságúnak tekinthető, a kiadványban megtalálható, a felperes alkotásaként megjelölt további 42 felvétel pedig $\frac{1}{8}$ oldalnagyságig terjedő méretben került felhasználásra. A 2008-ban hatályos HUNGART Díjközleménye alapján számítva a felperest az „Útközben” elnevezésű kiadványban megjelent fényképfelvételeinek jogosulatlan felhasználása miatt a 2000 darabszámig terjedő példányszám kategóriába besorolva $1 \times 16.300,-$ Ft és $42 \times 8500,-$ Ft, azaz összesen $373.300,-$ Ft jogdíj illetné meg.

A 2009. évi „BUÉK” naptár 2008-ban került nyomdai úton elkészítésre és feltételezhetően 2008. év vége és 2009. év eleje között terjesztésre. A naptáron a felperes 5 fényképe került $\frac{1}{8}$ -ig terjedő képméretben belül felhasználásra, amely fényképfelvételek a „Kiadvány” feliratú CD-n szereplő 41 kép között is megtalálható. Az eljáró tanács az A3 nagyságú, egyoldalas 2009. évi „BUÉK” naptárt reklámnaptárnak sorolta be a naptár kivitelezése és a naptáron látható, a község rendezvényeit, a községházát bemutató fényképfelvételek miatt. A 2008. évben hatályos HUNGART Díjközlemény „Reklámbrossúra, levelezőlap, reklámprospektus, reklámeszközök, reklámnaptár” –ra vonatkozó rendelkezések alapján a 150 példányszámban megjelent „BUÉK” naptáron a felperes által készített 5 darab $\frac{1}{8}$ -ig terjedő nagyságú fényképfelvétel jogosulatlan felhasználása miatt $5 \times 4100,-$ Ft, azaz összesen $20.500,-$ Ft jogdíj illetné meg a felperest.

A rendelkezésre álló periratokból nem volt egyértelműen megállapítható, hogy a felperes által készített, jogosulatlanul felhasznált fényképek közül mely képek felhasználása tekinthető elsődleges felhasználásnak, azonban a per során becsatolt számlán feltüntetett megnevezéstől eltérő célra történő felhasználás jogosulatlan felhasználásnak tekinthető és a HUNGART másodlagos felhasználásra vonatkozó Díjközleménye ebben az esetben is a jogdíj alapjának meghatározásakor viszonyítási alapként szolgálhat.

Ad 2.) Az eljáró tanács véleménye szerint a szerző személyhez fűződő joga is sérült tekintettel arra, hogy a szerző neve sem az „Útközben” elnevezésű kiadványban, sem a 2009. évi „BUÉK” naptáron nem került feltüntetésre.

Az eljáró tanács a megkereső bíróság mérlegelési jogkörébe utalva a személyhez fűződő jog megsértésére tekintettel megjegyzi, hogy a 2008. évben hatályos HUNGART Díjközlemény általános rendelkezések 20. pontja értelmében és a HUNGART gyakorlata szerint a *jogosulatlan, vagy a megengedett példányszámon felüli felhasználás, valamint a névfeltüntetési szabályok megszegése - külön-külön - a jogdíj 100-100 %-nak megfelelő pótdíj, mint átalánydíj megfizetésének kötelezettségét vonja maga után, tekintettel az ellenőrzési költségekre.*

*dr. Karsay Enikő
a tanács előadó tagja*

*dr. Győri Erzsébet
a tanács elnöke*

*Koncz Zsuzsanna
a tanács szavazó tagja*